

Heksloot nieuws

Jaargang 38 - Voorjaar 2023

Ook in de polder is er hoop voor de Ringslang

Waar is Blauw Glidkruid niet
tegen opgewassen?

Het krioelt van het leven in de Klutenplas

Algemene ledenvergadering
dinsdag 20 juni

www.hekslootpolder.nl

Vereniging Behoud
De Hekslootpolder

Inhoud

- 2 Algemene Ledenvergadering
- 3 Van de voorzitter

Foto: Ed Stikvoort via Saxifraga

Blauw Glidkruid

- 4 Vogeltellingen in 2022
- 5 Herinrichting Spaarndamseweg
- 6 Blauw Glidkruid

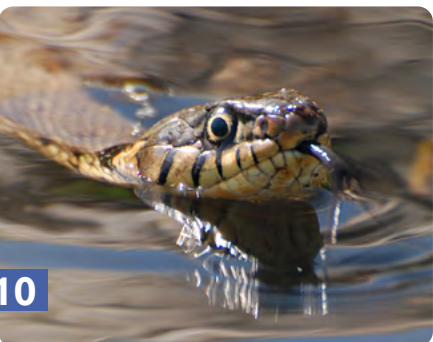
Foto: Peter Davids

Waterdijtertjes in de Hekslot

- 8 Macrofauna in de Klutenplas
- 10 Colofon
- 10 Broeihopen voor ringslangen
- 11 Wel en wee weidevogels
- 12 Natuurweetjes

Foto: Kees Dekker

Ringslang

UITNODIGING

dinsdag
20
JUNI 2023

Welkom op de ALV van 20 juni 2023

Je bent van harte welkom op de Algemene Ledenvergadering op dinsdag 20 juni 2023. De vergadering begint om 20.00 uur (inloop vanaf 19.30 uur) in het volkstuinbouw 'Wie Zait Zal Oogsten' aan de Spaarndamseweg 729 (tegenover de woonboten).

Agenda

1. Opening en mededelingen
2. Notulen ALV 22 november 2022 (na aanmelding kun je ze vinden op de website)
3. Financiën:
 - exploitatierekening en balans 2022
 - begroting 2023
 - verslag van de kascommissie
 - benoeming van de kascommissie voor 2023
4. Wettelijke veranderingen:
 - Arbeidsomstandigheden
 - Voortgang Statuten
 - Voortgang ANBI-status
5. Weidevogelcoördinator Andries Kamstra over 4 jaar samenwerken met de Gemeente Haarlem, de boeren, Landschap Noord-Holland en vrijwilligers in het project vossenrasters
6. Rondvraag
- Pauze
7. In de Hekslotpolder staan langs de slootoevers interessante planten. Nico Jonker laat ons zien welke verborgen pareltjes in de polder aanwezig zijn. In het dagelijks leven is hij medewerker natuur bij de provincie en als vrijwilliger actief als uilenballenpluizer en gruttokijker. Vanuit de provincie hebben Dick Mesman en Nico Jonker in 2022 een onderzoek gedaan naar de planten in en langs de slootkanten van de Hekslotpolder en polders rond Spaarndamseweg. Die inventarisatie leverde verrassende resultaten op!
- Sluiting

Van de voorzitter

► Op 28 januari overleed onze oud-penningmeester Dick Bogaards. Veel te jong nog, 67 jaar. Dick was een kritische penningmeester, stond voor wat hij zei en deed, en was dus niet de makkelijkste. Maar wel de juiste man op de juiste plaats en zeer waardevol voor onze vereniging. We zullen hem zeker niet vergeten.

► **Skaeve Huse** In december was er weer een bijeenkomst van de twee werkgroepen Skaeve Huse. Een werkgroep behandelde de toekomst van de boerderij, de andere groep gaat over de huisjes voor de wat moeilijkere bewoners van Haarlem. De voorstellen voor de nieuwe eigenaar van de boerderij zijn al aardig concreet gepresenteerd, al zal daarover nog in de Gemeenteraad beslist moeten worden. Voorstellen voor de toekomstige gebruikers en de bewoner van de boerderij werden eveneens gepresenteerd. Voorstellen met een hoge mate van waarschijnlijkheid tot luchtvaartserij. De wijkraad Vondelkwartier heeft via een enquête ook voorstellen ingebracht die een kans maken. Keuzes genoeg; beslissingen zullen later volgen.

De plaatsing van de 6 huisjes kwam in de andere groep ter sprake. Niet te dicht bij de grens van de Hekslotpolder in ieder geval, daar zijn we blij mee. De opstelling (naast elkaar, achter elkaar, enz.) was in zes tekeningen een discussiestuk. De deelnemers waren het over het algemeen eens met een van de voorstellen; dat voorstel gaat nu verder uitgewerkt worden. De toegangsweg, parkeermogelijkheden en beveiliging waren andere besprekingspunten. De volgende vergadering over deze materie vond eind maart plaats. Tot nu toe zijn we niet ontevreden over het resultaat.

► **Honden** Een simpele vraag die het bestuur aan het denken zette. Wisten wij dat het verboden was rond de Hekslotpolder (dus ook langs de Vondelweg) met niet-aangelijnde honden te lopen? Ja, dat was bekend, een verbod voor loslopende honden was al vele jaren terug door de Gemeente uitgevaardigd; andere gebieden waren dan weer aangewezen als losloophoudgebied. Hoe dacht het bestuur daarover? Ik ben met honden grootgebracht, maar als ik zie dat honden de weilanden inlopen, dan heb ik daar problemen mee en zal de eigenaren hierop aanspreken.

Een andere insteek was nieuw voor mij, het kammen van de honden en de vlokken haar laten liggen op de plaats waar gekamd is. Daarvan dacht ik ook dat het fijn was als nestmateriaal voor de vogeltjes, maar een wetenschappelijk artikel bracht mij op andere gedachten. Door de behandeling van honden en katten met diergeneesmiddelen tegen vlooiën en teken blijken deze haren insecticiden te bevatten. Dat zorgt dan weer voor neststerfte bij de nog kale jongen. Zo zie je maar dat er in de natuur meer verstoord wordt dan we denken te weten.

► **Publiciteit** We mochten met de Hekslotpolder weer in de publiciteit treden in een

uitzending van Haarlem 105. Een maand daarvoor mocht ik het belang van ons gebied uitdragen in een podcast 'Tierelier'. Als u op Spotify, podcast, in de zoekbalk 'Tierelier' intikt, komt u de podcast over de Hekslotpolder tegen.

► **Arbo binnen de vereniging** Onder het motto 'Handen uit de mouwen' organiseert Peter Davids vaak klusjes in de Hekslotpolder. Veiligheid staat voorop natuurlijk, maar het moet nog wat formeler. Er is een cursus 'Veilig werken in het groen' gevolgd bij Landschap Noord-Holland en we weten nu wat voor schriftelijke verplichtingen horen bij de werkzaamheden. Peter en ik gaan daar via de weg der geleidelijkheid aan werken.

► **Algemene Ledenvergadering** Zoals het er nu uitziet, gaan we in de komende ALV de nieuwe statuten presenteren. Nieuwe wetgeving (WBTR) en de ouderdom van de statuten maakten het noodzakelijk om ze aan te passen. De conceptstatuten liggen bij de notaris en we hopen ze in de komende maanden af te kunnen werken. Als u uw e-mailadres heeft afgegeven aan de ledenadministratie, dan hoort u als eerste wat het laatste nieuws hierover is.

Martin van de Pavert

Foto: Kerstin de Haan

In memoriam:
Dick Bogaards

Gewone en bijzondere vogels in 2022

Op 28 januari jongstleden is overleden onze oud-penningmeester Dick Bogaards op de 'jonge' leeftijd van 67 jaar.

Dick was een sociaal bewogen jongen. Na zijn studie ging hij als ontwikkelingswerker naar Nepal waar hij zijn vrouw Soscha leerde kennen. Bij een militaire opstand in Katmandu trof een verdwaalde kogel Dick in zijn liesstreek en moest hij in Nederland revalideren. Hij bleef fysiek gehandicapt, maar trad in dienst bij Buitenlandse Zaken waar hij 29 jaar werkte op verschillende afdelingen, als laatste voor de Directie Financieel Economische Zaken. Hij was een levensgenieter, doorzetter en natuurvriend, zo lezen wij op zijn rouwkaart en zo kennen wij hem ook.

Dick was van 1995 tot 2011 penningmeester van onze vereniging en heeft daardoor veel voor de Vereniging Behoud de Hekslootpolder betekend. Daarnaast was hij een verdienstelijk vogelfotograaf. Hoewel zijn handicap hem soms behoorlijk in de weg zat, hoorden wij hem nooit klagen. Hij was zeer positief ingesteld en zag altijd nieuwe mogelijkheden. En zo zullen wij hem blijven herinneren.

Wij wensen Soscha en zijn zoon Johannes en diens partner Wietske alle sterkte toe.

Namens het bestuur van de Vereniging Behoud de Hekslootpolder, Tom van den Boomen

Eén van de leukere activiteiten in de polder is het tellen van vogels. Dat doen we al ruim 38 jaar. Maar helaas zijn er steeds minder vogeltellers. Met z'n negenen hebben we het toch voor elkaar gekregen om 23 van de 26 vogeltellingen te kunnen doen in 2022.

Sinds 2003 sluizen we deze tellingen door naar Waarnemingen.nl waar iedereen informatie kan inwinnen over locaties, soorten en aantallen. De site biedt een enorme databank waar je uit kunt putten. Waarom dan toch nog deze jaarrondtellingen in eigen beheer?

Totaalbeeld

Heel veel vogelaars en wandelaars noteren vaak alleen de bijzondere soorten die ze waarnemen. Dus de grote aantallen Meerkoeten, Zilvermeeuwen, Grauwe ganzen etc. worden meestal niet geteld. Die ene specifieke waarneming als Blauwborst, Roodborsttapuit, Lepeelaar en Grote zilverreiger worden wel genoteerd. Deze waarnemingen van opvallende vogels gebeuren dagelijks en daar kan onze jaarrondtelling van maximaal 26 keer en maximaal 4 uur per keer weer niet aan tippen. Maar met de jaarrondtellingen komt er wel een mooi totaalbeeld van de vogelpopulatie en -gasten in de Hekslootpolder tot stand.

Geteld op één dag: 1.327 ganzen

Wat telden we in 2022? De tellers telden 87 soorten en Waarnemingen.nl ver-

meldt 117 soorten in de Hekslootpolder. Met als hoogste aantallen door de tellers: de Grauwe gans met 1.327 individuen op 14 juli, de Meerkoet met 776 op 2 februari, de Smient met 700 stuks op 12 februari, de Kolgans met 530 individuen op 9 maart en de Spreeuw met 340 stuks op 14 augustus. Maar ja, dat zijn maar huis-tuin-en-keukensoorten. Wat zagen we als bijzondere soorten? De Cetti's zanger is nu jaarrond te horen. De zeer zeldzame Griel is op 19 april door 130 waarnemers gemeld, maar op dezelfde dag is de overvliegende Kleine zilverreiger slechts door 2 waarnemers gemeld en de 9 overvliegende zeldzame koereigers zijn maar door 3 waarnemers gemeld. Verder over het jaar zijn de overige 104 soorten gezien, zoals de Enkele baardman, Grote gele kwikstaart, Zomertaling etc. Dus al met al zijn de jaarrondtellingen van onschatbare waarde.

Tellers zijn altijd welkom!

Zowel ervaren vogelaars als beginnende spotters. Meld je bij secretariaat@hekslootpolder.nl.

Peter Davids

Roodborsttapuit

Grote gele kwikstaart

Foto: Aart Beijerman via Pixabay • Hennie Cuper • Kerstin de Haan

Herinrichting Spaarndamseweg

Van de Jan Gijzenkade tot aan Pol en Nieuwe Rijweg

In december 2021 werd het bestuur van onze vereniging samen met andere belanghebbenden door de Gemeente Haarlem uitgenodigd om mee te denken over het voorlopig ontwerp van de herinrichting van de Spaarndamseweg tussen de Jan Gijzenkade en Pol/Nieuwe Rijweg.

Kaders

De Gemeente had van tevoren aangegeven dat vaststond dat dit deel van de Spaarndamseweg ingericht zou worden als fietsstraat, dat binnen de bebouwde kom de snelheid teruggebracht zou worden naar 30 km per uur en dat de route voor de woonboten onderdeel is van de ecologische verbindingzone die loopt vanaf de Jan Gijzenkade tot de Volkstuinen. Verder stond het eenieder vrij om tijdens deze bijeenkomst, die in verband met corona online gehouden werd, op- en aanmerkingen op het ontwerp te geven.

Ecologische hotspot

De bijeenkomst verliep in een prettige sfeer. Vertegenwoordigers van zowel de Gemeente als de medewerkers van het Ingenieursbureau Witteveen+Bos, die het ontwerp mede ontwikkeld hebben, stonden open voor de suggesties die door de verschillende deelnemers gegeven werden. Wat opviel bij het lezen van het schetsontwerp was dat in het ontwerp veel rekening gehouden wordt met natuur en duurzaamheid. De Hekslootpolder wordt gezien als een ecologische hotspot waarvan de ecologische kwaliteit behouden moet worden en

waar mogelijk versterkt. In het ontwerp wordt bijvoorbeeld benadrukt dat ter bescherming van de, in het weidevogelgebied broedende vogels, de bomen langs het noordelijk deel van de weg laag moeten blijven zodat predatoren zich daar niet in kunnen vestigen.

Bomen en struiken

De populieren tegenover de woonboten zijn meer dan 80 jaar oud en worden vervangen. De nieuwe bomen die geplant worden, zullen inheems zijn en afgewisseld worden met struiken en bomen die passend zijn in het landschap zoals els en meidoorn. Door deze bomenreeks aaneensluitend aan te leggen, wordt de vliegroute voor vleermuizen gewaarborgd. Tegenover de woonboten worden kruidenrijk grasland, inheemse struiken en paddenpoeltjes

aangelegd. Hierdoor wordt de biodiversiteit verder versterkt en worden schuilomgevingen voor fauna gecreëerd.

Nadat de opmerkingen van de belanghebbenden, voor zover mogelijk in het ontwerp verwerkt zijn, is het plan in juni 2022 ter inzage gelegd voor alle bewoners en was er tot half januari 2023 de mogelijkheid tot inspraak. Op dit moment worden alle reacties bekeken. Waar nodig en mogelijk wordt het ontwerp nog aangepast. De werkzaamheden zullen nadat het definitieve ontwerp gereed is, begin 2024 worden gestart. De Vereniging Behoud de Hekslootpolder is bijzonder tevreden over het participatietraject dat leidde tot het huidige voorlopig ontwerp. Wij kunnen ons volledig vinden in de plannen en tekeningen die in het voorlopig ontwerp worden

genoemd en zijn blij met de onderdelen die het belang van de Hekslootpolder benadrukken, zoals lage bomen langs het Spaarne. Het verbeteren van de biodiversiteit in de omgeving, zoals getekend in de groenstrook voor de woonboten is eveneens een verrijking van het gebied. Op: haarlem.nl/spaarndamseweg-pol is het voorlopige plan in te zien.

Martha van der Lem

Blauw Glidkruid (*Scutellaria gericulata*)

Blauw Glidkruid is niet zo erg bekend; het is niet zeldzaam, maar ook geen alledaagse plant. In de bloeitijd valt hij op door een diepblauwe bloem. Hij is lid van de familie van de Lipbloemigen, waartoe ook de Dovenetel, het Zenegroen en Hondsdraf behoren. De bloemen hebben dus 'lippen'. De onderlip dient als landingsplaats van insecten die op zoek zijn naar nectar dat bij lipbloemen overvloedig aanwezig is. Het stuifmeel van de bovenlip komt daarbij op de rug van het insect en bij bezoek aan de volgende bloem wordt het stuifmeel op de stempel overgedragen en is de bloem bevrucht.

Er was eens in Middenduin...

Mijn eerste kennismaking met Blauw Glidkruid is alweer lang geleden. Het was in Middenduin, onder de berken langs een sloot op een plek waar we vlinders telden. Later is dit stuk duin vergraven om de natuurwaarden te verhogen. Een goede zaak, maar ten koste van het Blauw Glidkruid.

...en in de volkstuin...

Ik dacht nog weleens terug aan de prachtige plant, toen jaren later, in onze volkstuin op WZZO, op zekere dag een plantje verscheen op een stuk vochtig, verwerend hout onder de Boskoop. Ik wist niet wat het was, tot het ging bloeien. Blauw Glidkruid! Mijn verbazing kon niet groter zijn. Een plant die we eerst gezien hadden in het vochtige duinzand, en nu op vochtig hout in de schaduw van de appelboom. En bovendien, hoe was hij daar gekomen? Ik kende geen plek in de buurt waar hij voorkwam. Of zou hij ergens in de rietlandjes staan...?

...en langs de vaart...

Even later, ter gelegenheid van een verjaardag, gingen we varen door de Leidsevaart. En weer was ik verbaasd. Wat groeide er op meerdere plekken op de beschoeiing? Blauw Glidkruid!

Flora van Weeda

Nu moest ik er toch het mijne van weten. Mijn speurneus stak ik in de Flora van Weeda. Ik zou niet zonder de vijf delen kunnen met alles wat je weten wilt over de Nederlandse flora. Wat ik vond: de plant houdt van humusrijke, natte, niet

voedselrijke grond, behalve van stikstof. Maar ook vindt de plant goede ontplooiingskansen op stenen en houten beschoeiingen en rottende palen. Leidsevaart: bingo! Op het hout in de volkstuin: bingo! Hij concurreert slecht met andere planten en zoekt daarom

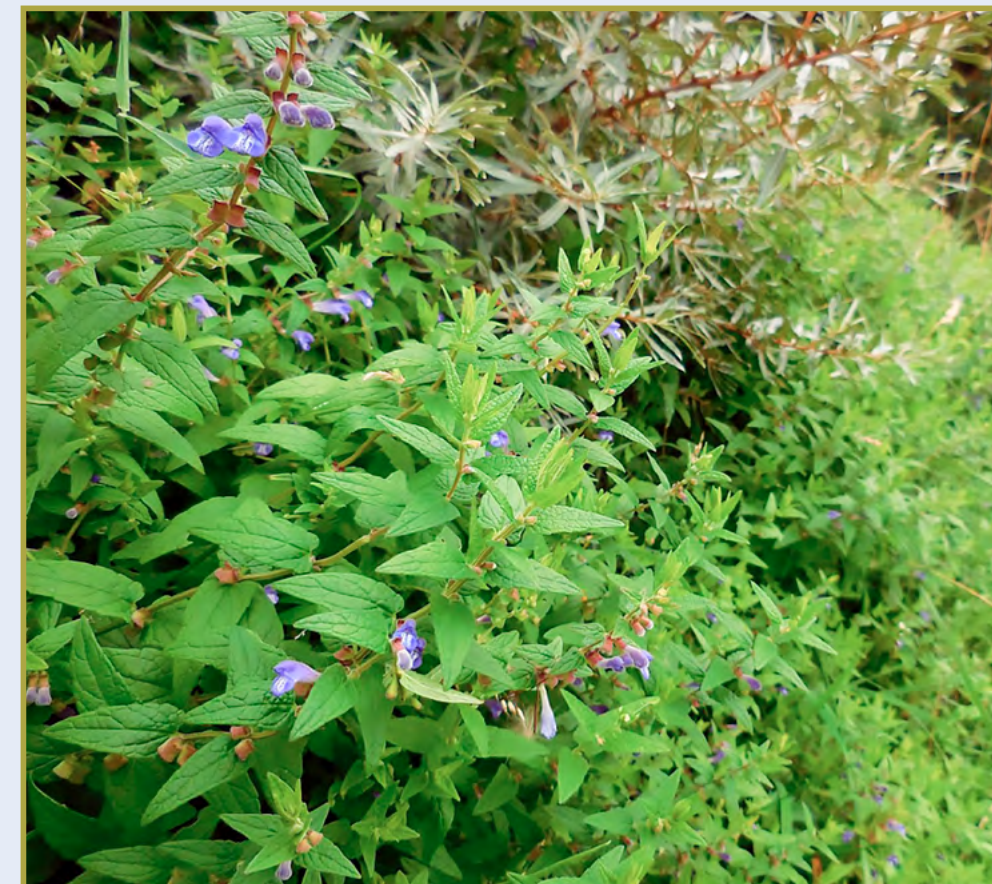
open plaatsen op. Hij verdraagt wel enige beschaduwing, dat geeft hem juist weer een voorsprong. Hij vindt land dat 's winters onder water staat erg fijn, en komt voor in... rietlanden.

Langs de Spaarndamseweg

En daar werd mijn vraag beantwoord, jaren nadat de vraag bij mij opkwam. Want in 2021 inventariseerde ik twee in de winter drijfmaten stukjes land aan de Hekslootkant van de Spaarndamseweg op planten. Een van die landjes ligt vlak voor de splitsing naar de Nieuwe Rijkweg en de Pol. Een fanastisch landje! Ik had vanaf de rijbaan altijd alleen het riet gezien, maar nooit vermoed dat tussen het riet een rijkdom aan planten zou staan. En laat ik daar nou Blauw Glidkruid aantreffen!

En om het verhaal rond te maken: het schijnt dat Blauw Glidkruid is teruggekeerd in Middenduin...

Een groene groet, Dick Kortekaas

Macrofauna in de Klutenplas

De Klutenplas is al sinds haar ontstaan, 25 jaar geleden, een bekende verzamelplek voor vogels en vogelaars in de Hekslootpolder. In het voorjaar broeden er op de eilandjes en nestvloten visdiepjes, kokmeeuwen en kluten. Door het jaar heen doen verschillende soorten steltlopers en eenden in kleine aantallen de plas aan om er te foerageren. Welk voedsel zou de plas hen te bieden hebben? Om hier achter te komen zijn Peter Davids en ik er vorig jaar september met een schepnet en emmers heen getogen om er macrofauna (kleine waterdieren) te scheppen.

Brak water

De twee weken vóór onze excursie waren erg nat, waardoor langs de westzijde van de plas een ruime plas-draszone was ontstaan. Hieruit vlogen wat watersnippen op toen we daar aankwamen. De plas zelf was erg troebel door kleideeltjes, met nauwelijks doorzicht. De decimeters dikke slappe kleibodem maakte het blootsvoets lopen door de plas tot een plezierige uitdaging. Gelukkig viel de waterdiepte mee, niet meer dan circa 30 cm. Bemonstering van de plas moest zich vanwege de modderbodem beperken tot de oevervegetatie. Meting van de elektrische geleidbaarheid van het water wees uit dat dit licht brak was. De Klutenplas bevindt zich op een relatief diep deel van de Hekslootpolder, op circa 90 cm beneden NAP. Het is waarschijnlijk dat de plas en de directe omgeving ervan zilte kwel ontvangen uit de ondergrond.

Eerste indruk

Met een schepnet hebben we een groot deel van de oeverzone rond de plas bemonsterd en de plas-draszone.

Al direct was duidelijk dat zich geen aas- of steurgarnalen in de plas bevonden, maar wel veel ander leven wat geschikt is als voedsel voor vogels. Het uitzoeken van de monsters en determineren van de vangst heeft een mooie en veelzeggende soortenlijst opgeleverd. In totaal konden we tenminste zestig soorten en soortgroepen onderscheiden. Groepen die goed waren vertegenwoordigd zijn de dansmuggen, de borstelarme wormen en waterslakken, maar ook waterwantsen als het zwartvoetje. Het aantal soorten is niet heel hoog. Hele groepen macrofauna die je in zoet water aantreft ontbreken, zoals libellen, waterjuffers, kokerjuffers en watermijten. Dit is echter in brak water vrij normaal: relatief weinig soorten, maar wel veel biomassa vanwege de hoge voedselrijkdom. De soortenlijst biedt echter genoeg om je over te verwonderen. De meeste waarnemingen zijn opgenomen op Waarneming.nl.

Brakwatersoorten

In de plas-draszone komen soorten voor die horen bij moeras of tijdelijke wateren, zoals de leverbotsslak en twee soorten steekmuggen. Een keuze voor zo'n soort habitat heeft voor deze dieren het voordeel dat er vaak geen vis in voorkomt. Een leuke vondst was de dikke korfslak, een naast familielid van de strengbeschermden nauwe korfslak en zeggenkorfslak. De soort is vooral agetroffen in de plas-draszone en is als 'kwetsbaar' opgenomen op de Rode lijst. In de plas komt een viertal soorten dansmuggen voor met een voorkeur voor brak water: *Tanypuspunctipennis*, *Glyptotendipesbarbipes*, *Microchironomusderibae* en als kers op de taart de landelijk zeldzame *Dicrotendipespallidicornis*. Acht soorten of soortgroepen zijn vrij algemeen en de rest is algemeen tot zeer algemeen. Beide monsterlocaties delen maar iets meer dan een kwart van het totaal aantal soorten met elkaar. In de plas-draszone tref je relatief meer soorten aan die kenmerkend zijn voor

moerassen en tijdelijke wateren, terwijl in de plas meer soorten van permanent water te vinden zijn (Tabel 1).

Modderminnend

Een aantal soorten kan als 'modderminnend' worden aangemerkt, wat niet verwonderlijk is in dit modderige habitat. Zuurstofgehalten kunnen door de afbraak van organische stof in de waterbodem lage waarden bereiken, wat blijkt uit het voorkomen van verschillende dansmugsoorten en de worm *Derodigitata*, waarvan bekend is dat ze periodiek lage zuurstofgehalten verdragen. Van de waterslakken behoren er twee tot de categorie 'exoot': Jenkins' waterhorentje, afkomstig uit Nieuw Zeeland en de puntige blaashoren, een slak die ooit met aquariumplanten is overgekomen uit Noord-Amerika en die voorkomt in verstoorde habitats en pioniersmilieus. Die kenschets past wel bij de plas, met z'n brakke water, modderige kale bodem en lage doorzicht. De soorten uit het plasmonster met een voorkeur voor vegetatierijk water zullen zich hebben opgehou-

Tabel 1				
Hekslootpolder Spaarndam Klutenplas		Plas oeverweg	Plas draszone	Samen
Soorten & Soortgroepen	unieke taxa	27	22	49
	gedeelde taxa	16	16	16
	totaal	43	38	60
Voorkomen	algemeen	36	33	50
	vrij algemeen	6	4	8
	zeldzaam	1	-	1
	onbekend	-	1	1
	brakwater	4	2	4
Habitatvoorkeur	moeras	1	5	5
	tijdelijk water	1	3	3
	permanent	6	3	7
	modderminnend	9	9	4
	O2-armoede tol.	6	3	6

voor de lepelaar, zoals de brakwatersteurgarnaal of de stekelbaars. Kluten en andere steltlopers kunnen echter goed overweg met het kleinere spul in de plas, zoals de muggenlarven en de waterslakken. Ook eenden kunnen deze voedselbronnen aanboren.

Nader onderzoek en beheer

Een extra bemonstering in het voorjaar zal aanvullende soorten opleveren en geeft een completer beeld. Dat verwachten we ook van het onderzoeken van de slappe bodem van de plas, toch de plek waar veel vogels foerageren. De grote troebelheid van het water komt door de slappe kleibodem, waaruit kleideeltjes makkelijk

van de plas. Het zou interessant zijn om hiermee te experimenteren, vergezeld van monitoring van doorzicht, planktongroei, macrofauna en foeragerende vogels. De plas-draszone is van belang voor soorten van moerassen en tijdelijk water, ook onder de vogels. Deze zone kan wellicht nog worden uitgebreid door plaatselijk het maaiveld te verlagen, zodat dit in een natte periode onderloopt.

Conclusies

Brak water was tot aan de afsluiting van de Zuiderzee in 1932 in West-Nederland heel gewoon. Door de Deltawerken in het noorden en het zuidwesten van het land is dit milieu, waar enkele specialisten onder de macrofauna en flora van afhankelijk zijn, schaars geworden. De brakke Klutenplas is daarom niet alleen voor vogels, maar ook voor het onderwaterleven een bijzondere plek. De rijke oevervegetatie rond de plas is van belang als habitat voor veel soorten macrofauna. De plas-draszone aan de westzijde is een mooie aanvulling hierop, met een heel eigen soortenpalet. Hier kunnen vogels

Dansmuglarve

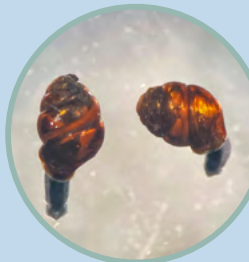
Kop van de dansmuglarve

Leverbotsslak

Grote steekmug

Dikke korfslak

den in de rijke opgaande oevervegetatie met liesgras en waterriet. Een paar mooie pollen met goudknopje en ruwe bies onderstrepen er het zilte milieu.

Voedsel voor vogels

Lepelaars worden af en toe gezien in de Klutenplas en er zijn maar weinig waarnemingen van vastgelegd op Waarneming.nl. Als foerageerplek voor de soort lijkt de plas niet zo interessant. In de monsters ontbraken dan ook de grotere prooien

in suspensie gaan onder invloed van de wind. Het beperkt zeker het ecologisch functioneren van de plas. Meer helderheid zal zorgen voor meer algenproductie, met meer zoöplankton en macrofauna tot gevolg en meer aasgarnalen en brakwatersteurgarnalen en dus meer voedsel voor vogels. Een manier om het doorzicht te verhogen, is het verminderen van de windwerking op de kleibodem met rijshouten dammetjes over de breedte

als de watersnip en de waterral in dekking foerageren.

Met dank aan Peter Davids voor het gezelschap tijdens de bemonstering van de Klutenplas en de informatie over de plas en zijn bewoners. Hans Olsthoorn wordt bedankt voor zijn kritische blik op een conceptversie van het artikel.

Marco van Wieringen
marcovwier@hotmail.com

Het Hekslootnieuws is een uitgave van de Vereniging Behoud de Hekslootpolder

REDACTIEADRES
redactie@hekslootpolder.nl

SECRETARIAAT
secretariaat@hekslootpolder.nl

LEDENADMINISTRATIE
Obistraat 91, 2022 CJ Haarlem
ledenadministratie@hekslootpolder.nl

BANKREKENINGNUMMER
NL98 TRIO 0320 0897 38

VOORZITTER
Martin van de Pavert
voorzitter@hekslootpolder.nl

REDACTIE
Peter Davids
Kerstin de Haan
Peter van der Mark
Nel Pronk

VORMGEVING + DTP
Nora Leungen

DRUK/VERZENDING
Drukkerij Gravé
3962 MC Wijk bij Duurstede
Oplage: 1.000 ex.

AAN DIT BLAD WERKTEN MEE
Tom van den Boomen
Jacob Bruin
Kees Dekker
Dick Kortekaas
Martha van der Lem
Martin van de Pavert
Marco van Wieringen
Jan Zijp
Fotografie: Stichting Saxifraga
Stockfoto's: Pixabay

FOTO OMSLAG
Miriam Müller via Pixabay
Ringslang

Bezoek ook onze site
www.hekslootpolder.nl

Vereniging Behoud
De Hekslootpolder

Gemeente Haarlem wil de leefomgeving van dieren bevorderen, ook die van ringslangen. Daarom gaan Spaarnelanden en Natuurlijke Zaken, de uitvoerders van het ecologische programma, broeihopen aanleggen. Het ringslangvrouwtje legt graag haar eieren in de broeihopen. De ringslang is de enige slangensoort in Noord-Holland en is niet giftig.

Broeihopen als kraamkamers

Ringslangen zijn voor de voortplanting afhankelijk van geschikte plekken om hun eieren af te zetten. Dat doen zij op plekken met opgehoopt rottend organisch materiaal of in

rotte boomstobben. Door de rotting ontstaat warmte (broei) die nodig is voor de ontwikkeling van de eieren. Ideaal is een temperatuur van 30°C én een hoge vochtigheidsgraad om de broei op gang te houden. Vroeger zorgden vooral boeren voor ge-

schikte plaatsen waar ringslangen hun eieren konden afzetten, zoals in composthopen of mestvaalten. Deze zijn echter grotendeels verdwenen. Vandaar de initiatieven om broeihopen voor de ringslang aan te leggen zodat de populatie kan groeien.

Controle van de broeihopen

Als je een broeihoop aanlegt, wil je natuurlijk ook weten of die wel gebruikt wordt. Misschien haalt de ringslang wel haar neus op voor zo'n bult en is al het werk voor niets geweest. Daarom controleren ecologen en vrijwilligers iedere broeihoop op eischalen door de berg voorzichtig af te graven. Uiteraard gebeurt dit buiten de voortplantings- en overwinteringsperiode.

Ook in de Hekslootpolder is een broeihoop geplaatst die door de vereniging onderhouden gaat worden.

Foto's: Peter Davids • Jan Zijp • Kees Dekker

Redt plasdrassituatie de weidevogels?

De afgelopen jaren hebben de warme perioden vroeg in het voorjaar de grond keihard gemaakt in de weilanden. Hierdoor konden tureluur, scholekster en grutto geen voedsel meer vinden in de grond. Hoe konden we de weidevogels een handje helpen? Met vogelkennis en boerenverstand!

Vogelkenner Andries Kamstra en de boeren Paul Dijkzeul en Kees Vink hebben het voor elkaar gekregen om een pomp op zonne-energie in het veld te plaatsen. Dankzij die pomp wordt een

behoorlijke oppervlakte plasdras gezet. En het werpt meteen zijn vruchten af: er zijn veel witte kwikstaarten, grutto's, tureluurs en zelfs kemphanen te vinden. En ook baltsende graspiepers

laten zich er graag horen. We gaan dit jaar bezien of deze plasdrassituatie een succes gaat worden.

Peter Davids

Jaar van de Scholekster

Begin maart gebeurde het weer: een eskader luidruchtige zwart-witte vogels komt invallen in de polder. Zo'n 30 Scholeksters verkondigen hun komst met een schel en luid: 'te-piet, te-piet!'. Het verklaart waarom ze ook wel 'Bonte piet' worden genoemd.

De Scholeksters hebben enkele weken rondgescharreld en rondgevlogen en zoeken dan hun broedplekken weer op.

In 1990 waren er nog 16 paartjes in de Hekslootpolder, maar hun aantal is afgenomen tot 1 of 2 broedpaar. Ze doen het bij ons slechter dan landelijk: in heel Nederland resteert nog een kwart van de populatie. Daarom hebben we vorig jaar een nestplateau geplaatst bij de Klutenplas, maar dat werd nog niet benut. Scholeksters broeden steeds vaker in de stad, op daken waar ze veilig zijn voor de vos. Maar in bebouwd gebied wachten hen weer andere gevaren zoals de kat en het drukke verkeer. De Scholekster is dus

ook een pechvogel. Om hun kansen te keren, stelt de Stichting Onderzoek Scholekster (S.O.S.) alles in het werk om de omstandigheden te verbeteren en de aantallen in kaart te brengen. Via de websites Sovon.nl en Scholekster.org kun je je waarnemingen doorgeven.

Foto's van boven > beneden, van links rechts: Kerstin de Haan • Richard Bartz via Wikipedia • Kerstin de Haan

... de Kwabaal de enige zoetwatervis is uit de familie van de Kabeljauwen. Hij wordt erg zeldzaam in Nederland, maar er zijn nog populaties in de Vechtdelta in Overijssel, de Beerze in Noord-Brabant en de Vinkeveense Plassen. De achteruitgang komt door het ingrijpen in de watersystemen ten gunste van de landbouw: het normaliseren van beekjes en rivieren en het laaghouden van het waterpeil. Watervervuiling en thermische verontreiniging doen de rest. Kwabalen paaien in de winter bij een watertemperatuur onder de 6°C. Ze maken een zeer eigen trommelend geluid. Ze kunnen tot zo'n 70 cm lang worden.

... de Lynx één op één de Wolf de baas is? Bij een gevecht is de katachtige veel sneller in zijn reflexen dan de hondachtige. Met de krachtige voorpoten omklemt hij de hals van de Wolf om vervolgens met de achterpoten de buik open te halen. Zwangere Wolven zijn nog minder lenig en daarmee een makkelijke prooi. Lynxen bezoeken ook de holen van Wolven om de pups dood te bijten. Mocht één Lynx een roedel Wolven tegenkomen, dan klimt de Lynx gewoon in een boom en hebben de Wolven het nakijken.

... de Binnenveldse Hooilanden tussen Wageningen en Veenendaal nu 4 jaar ingericht zijn als natuurgebied? Het 280 ha grote restant van een vroeger groot blauwgraslandgebied trekt heel veel soorten vogels en ook de ontwikkeling van zeldzame vegetatie komt goed op gang. Er zijn grote aantallen weidevogels en vogels van moeraslanden, maar ook veel libellen en zoogdieren. We noemen Kemphaan, Kwartel, Blauwborst, Steltkluut, Kraanvogel, Zwarte Ooievaar, Rode Wouw, en Vis- en Zeearend. Vorig jaar zijn er meer dan 200 soorten vaatplanten geteld waaronder echte blauwgraslandsoorten als Bleke Zegge en Melkviooltje. Die zijn spontaan opgekomen uit oude zaden in de ondergrond nadat de voedselrijke toplaag werd afgegraven.

Martha van der Lem

